

Ե. Ջ. Գ. Ե. Ս. Է. Բ

ՌԱՍԻՍԿԱՅԻՆ ԶՈՐԱՐԻ ԵՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԵՏԼՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԵՏԼՈՒԹՅՈՒՆ, ԲԱՐՈՏԱԿԱՆ ԵՆԻՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆ

ՀԱՏ. Բ. ԹԻ. 51. ԿԵԼԵԹԵ 1846 Ապրիլ 1.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԵԼԵԹԵ

Յանվարի 21 յաջորդեալ
Երազրի, այս ան ար տաւեալ էր
Սուրբ Սահմանոս Եկեղեցւոյ Բիզր-
փորոյ զգրամութեալ զ100, ռուբլոյ,
ինքնուրոյն տալ Պարոն Սիմեոն
զԹԻԼ նորո և դուստի ստանալու և
Խնդրելան զարմանալ մակարեքեաց,
թէ կամ զգլխեալ ան էր տարդաւ-
տուն, և կամ կորուսեալ էր ընկալու ըն
զգրամութեալին:

Ի վստիւ անդր երեւցաւ դա-
տասանին՝ օրինակ դոյս. թէ ոչ
ման էր ինն հասարակաց դրամութե-
ան, զոր հարգութեամբ միաձուլեցի
Տէրութեան, և դրամեղան ծախեցի
ի շնորհին Եկեղեցւոյ. գիտելով
զի վախճան դիմացն որբապանէր ինձ,
Օ որոյ սոգոյ՝ հանդամանս տայի դաւ-

նալ լոմեյութեան իմում, որ դնա-
ցեալ է ի առն իւր, զի ես ՆՊԻ
կարդալ ոչ գիտեմ:

Դրամութեալին է բազմաձամբ
խոստագիր, կամ մոլորհակ. յորում
տէրութեան, սեղանաւ որութեան կամ
միաձուլեալին ինն խոստանաց բեր-
դին հասարակեալ զգրամութեան որոշակի
յիշատակեալ ի նմին, Եթէ սք դու
զանոցէ այսպիսի գրամութեալ, ու-
նակ կամ տէր նորո ինքնին հրատա-
րակէ զհամար, այսինքն՝ յիշատակ
զայն, և զԹԻԼ և զգրամութեան նորո.
որով հանուցեալ զսղան լմբանի և
զարձուցանի: Խնդրելան զգլխեալ
վասն այն անուանէ զգրամութեան,
զի տաւեալ նորո ուստի և կարաց,
բոց միտել չկարելով յերկիւղէ
յայտնութեանն Եկեղեցւոյն ընծայ-
եաց: Պատարանս անողորմի՝ արեւն
անմեղաց:

— Ատեն Լուսնորդաց հրամանն
երան առ կառավարութիւն Երեւ-
ելան Հնդկաստանի վերակարգել ըզ
Պարոն Բիւլֆորդ յառաջին ստորե-
ւան քաղաքական պաշտոնանն, ոչ
ինչ իմն համարելով զանբաւականա-
թիւնն նորա առ այն :

— Ի տարեկան արեւելաւորին տա-
նի, զոր Հինք մեր Ապոնգարամե-
տոն ստէին, և Հնդիկք լիառ ջաթրայ
կամ սոսի Ուսո * անուանեն, ուսող ոմն
յՈւրից արգէ, որ քնկալեալ էր զՀա-
ւասն Վրիտանի, կողեալ 'ի մէջ
աշխարհախումբ բազմո՛ւք քաղաքաց
դճաւառ Տեոսն Հիսուսի, իբրե մի
միայն և ամենաբաւական միջոց փր-
կութեան հոգեաց :

— Դատաւիք զհետաւոր ոմն Լրիտան
տնտն, որ աւուրք ինչ յառաջ քաղա
փախուցեալ 'ի Դամբայ յարձակեալ
էր 'ի վերայ Պալմըի, 'ի մեծի հրա-
պարակի Երջաւորանին Այալիսից, և
առ 'ի պարտի յանցանացն հարկը
քաւք ընկալեալ 'ի թիկունս իւր, 'ի
12 անցեալ ամսոյ յերտոխն կրե-
ղեցաւ, և 'ի ճանապարհին ջիթպո-
րայ հանդիպեալ Պարմի ումք, և
շփոթեալով դեռ ընդ վիպին ընդգէմ
իւր, ապաակ ած յերեսս նորա, և
կարմաւորեցաւ 'ի բանգ :

— Հանցեալ ամսոյ 22, դուռդ մի աւա-
ղակաց իբրն մեշտատանից յարձակելի
կրպակ ինչ սակերչի 'ի Բալախաղոր,
մերձ յաւմն ժամու յերեկոյին թրառե-
ցին զկրտակապանն, թուով վեց ոգիս
և բռնութիւն կորդեալ, տարան զարկդ
նորա մեծ ամենայն պարունակութիւն
հանդերձ բարձեալ 'ի չորից :

Որովհետե կրպակ սակերչին տնկանէր
ի ձախմբ, Երեկոցայ մերոյ, անձառիս 'ի
սեղեւջն անստառեալ պատահելով 'առ-

սեմք, զի մեք զբաղում քաղաքս ան-
ուանիս տեսեալ, Ուսոսց, Պարոնց,
Թաւրաց, Սարակինտաց և այլն,
ոչ կարեմք դմաւ ածել այսպիսի
համարձակ տաղանդութիւն տրենհե-
ղութեամբ և ստոնութեամբք, որ-
պէս յայտմ տի 'ի Ասլիսիմ տեսա-
նեմք : Եթէ աւրութիւն չփութաս-
ցի վաղիպակի արգել զնիւ չարեա-
ցաւ, լնակիչք քաղաքիս պարտաւո-
րին այնուհետե զինուորեյ զանձինս
և զտունս իւրեանց, ինչին հետեանքն
զինչ և կամիցին :

Հաղապակ զիշերոյին պահաց նըն-
ջել ոչ կարեմք, բայց և յաւթ-
ներորդ ժամու, 'ի բազմամբսի վա-
ճառանցի, առ ընթեր Երեկոցայ
միւրոյ, զմարդիկ և դատաւոր ածո յա-
փշտակեալ տեսնեմք : Ուր է ա-
չալըջութիւն Լաենին, և թէ աւա-
ղակք յայտմ ժամու երեկոյի կորսա-
ցին զարկ մի մեծ բարձեալ 'ի չո-
րից, փողոցաց 'ի փողոցս բարձեալ
տանել 'ի մէջ հարկը հարկաւոր
բազմութեան պահաց, Եթէ ոյսպի-
սեքս յանցանք որինոցն ինչն, ըն-
դէր տար և յառաջին ժամանակն
ոչ պատահէին, ապա ուրեմն յայտ
է, զի օրինաբարչ չկան, և բնու-
կիչք քաղաքիս հարկս հարկունեն,
դրամովք իւրեանց վարձել զյոդս 'ի
տունս իւրեանց :

— Երեկոյան Տիկին ոմն, որ բառ ծի-
սի աշխարհին իւրոյ ասանել ծածկէր
զերեսս իւր ընտրեաց իւր փաստարան
յառաջ տանել զդաս իւր յառնի
փաքը դատարանի տեղոյս, բայց ո-
րովհետե ընտրութիւն վաւերական
չէր բա օրինաց, մինչև փայլակ դա-
տարանին ոչ տեսնիպէ զնորոյն վառն
որոյ չօքու. նա 'ի անստութիւն երե-
այ նորա բայց չհաւ փախաղանացն

* Միջին Եւրոպայի մասնաւոր : Երեւել :

սուտի և դաս նորա մէք բերաւ յա-
տենն : Աստուտ յայտ է, թէ ուրե-
մին կանայք որք մէկ կամեցին երեւե-
ցուցանել զերեսո իւրեանց սրում և
տառանն կամեցի, պիտին անբառաս-
տան կալ : Բարէ որպէս թէ սրգա-
բութիւն ծնանէրոց էր 'ի Հաղորդու-
թենն : ուլաց փայեկին ընդ երեսոց
կոտջն :

— 'Ի լրոց Բաւմբոյւոյ քաղի : զի
Արքայան փափն Հաղմայ ՂԱԲԻՆ
ԱԷՏՏԱՍԱՆ ԵՐՈՐԻ, ծնեալ 'ի 18
Արտեմիդերի 1763 ամի Տեառն, քաղ-
մեալ յաթոտ քաղաքայապետութեան
Հաղմայ 'ի 1831, Հանգեալ 'ի 1836,
'ի 81 ամի կենացն, և 'ի 15 ամի
քաղաքայապետութեան, արժանապէս
աշխարհեալ 'ի փափականաց և 'ի Պր-
քատեհասանդից առ, Հաստորմկ' փափն
մեծամեծ առարկնութեանց և Հասա-
րախտարած սիրոյն առ ամենայն ե-
կեցեցիս Վրիստոսի :

— Փախանակ կրկնելոյ յիւրաքանչիւր
թիւ Ազգասիրիս զոնկանսուր կո-
րուտ լեզակի տյար տնի, և ձեռոց 'ի
ձեռ յեղյեղիւր զմի և նոյն նիւթ,
բարւոք ևս Համարեցաք տպիլ զաղ-
ջոյն գրուածս մեր 'ի թուղթ կա-
տուտակ, բայց քննեալ առուկելով
թէ առ 'ի չղոյն : Լեզակի նաեւ կա-
տուտ թղթեանն թանգարտն, պար-
տաւորեցաք եղբակցուցանել թէ ու-
րեմն որ սիրողքն են կատարակի' յիւր-
կենս 'ի միւր կալցեն զհոյեղուածս իւ-
րեանց :

ԲՆՇՐԻՄ : Ս'անուկ Ուաջոյն Ա ի-
գնանագրամոյ որ 'ի Վաքան, սա-
կաւին 'ի սրբութիւնս քաղաքին Կա-
լինաթայ Հրաշմայ : 'Ի մեռանիլ
Հօր իւրում Բրիսանական սեբու-
թիւն Հրախրեայ զնա գնալ և փո-
խանակ նորա փարել զսանաւտերու-

թիւն կալուածաց իւրոց : Բայց նա մէ-
կաւանի ընդունել զքեռնն ծանր :

— 'Ի ջրանգուրայ լուրեհաս,
թիւ քանականք Սիկայ ամբոխ արա-
քեալ իբրեւ մոլթուն Հաղար տրանց'
դիտահաջ սարսին յարձակիլ 'ի մե-
րոյ Անգղիացւոյ :

— Ղաւալ Սինկցո լու սրախ ստա-
ցաւ առի' զպատկեր (Ի) ազուհւոյն Անգ-
ղիացւոյ և Ամուսնայ նորա, մտնակի
Մահառանի նորա կամ դժխոյլից
դժխոյ մոլթունեալ էր 'ի մօտայ :

— Լոի ևս, թիւ կան 'ի Վալմիր'
որք խոստանան մանկել 'ի ձեռս
Անգղիացւոյ զԱղար Կոմն, դ'Բաջ
արանց Վալարայ, եթէ գնեւ Հաղար
Հեծեալք առաքիւնցին անդանօր :

ՈՌԻՍԵՍԱՆ : Ա խամդ, որ այն
ինքն է որբազան Համարեալ զիւրք
Արծից Հնդկաց' թարգմանեալ 'ի
Ուոս լեղաւ, տղազքի 'ի Պետրս-
բուրգ, սա ուր Այոյն Ուոսաց հը-
րաւիրեալ է ստեղն գերիւս 'ի բա-
նիրուն Արեւելեագիտաց Արմանի-
ոյ մեքտիցու լինիլ գործոյն :

Շնորհաւարեմք զյաջորդաւն Ուոս-
սերեհագէտ Հոյրեհակցոյ մերոց,
որով մօրթ է նոցա յոռաջիլ քան
զմեզ 'ի թարգմանութիւնս նոցին,
և արժանապէս 'ի գլուխ կապել ըզ-
սրակն' զոր մեք յոյսքան ամաց հե-
ան անհաղաղաք գրաւմիւ ածել : Ազն
գործոյն է կարօտ, յարոց ձեռաց և
յաջողեցնին, փոխորոյ և մեք թէ-
պէտն առ տկան աղբրն դանդաղե-
ցեմք, տակաւին պարտիմ' ծարաւի ա-
կնկալեալ մինչև առ ել եղբալց մերոց 'ի
մերջին բերանոյ գետոյն մտաւայտի-
ցին յարգումն մեր' զոմն անանակիւս :

ԲՈՒԹԱՆՅՈՒՆ

ՅԵՌԱՆՁԱՆ զԲՆ ըստեկամի ու-
րուք ծանեաք, զի Գեղարատիւ
Տէր Գեղարք Խախտարան Ստորի, որ
եկեալ էր 'ի Բուժբոյի անցանել
գէպ 'ի Բօչին և հօլուել զԵկե-
ղեցին Ստորոց տնդ, փափագելով հա-
ղորդել Սարմնայ և Մարտն Կենարա-
րին՝ գիտեաց առ սուրբ Եկեղեցի
Հայոց, և խնդրեաց 'ի Տէր Սինա-
սայ Բաճանայի մերմէ պատարադել
յԵկեղեցւոյ մերմէ, Լուի թէ Տէր
Սինաս ասաց թի ինքն ոչ կարի
թոյլ տալ առեք, զի խնդրան մա-
սուցանելցէ գարտարան յԵկեղեցւոյ
խրաւմ, ուր միշտ բարոյշաւ բաշ-
խէր պատարադ: Ընդ որ խնդր-
եալ Խախտարանին Ստորոց, Բա-
ղորմաւ արար գարտարան:

Լաղարեւ մեծաց դափնաւոց արժանի
համարել պարտ է յառաջ զԱսաքելա-
պատիւ Խախտարանին Ստորոց, որ հա-
մարեալ թէ ճշմարիտ հարստ Հարցն
մերոց Առաջնոց, առաւել ընտրեաց
գնեքքին հաղորդութիւն Բրիտանի
բան գարտաքին ձէս աղբին:

— Կախարան մեծ 'ի Ստանին՝ Բուժ-
բայի, սենեկ տաի կով մի. որ ասցր
կաթմէ տառապոյն բան զամենայն
կախ աշխարհին, Բայց յետոյ յան-
կարճ ցածագեցաւ, և տէր Խարա հա-
մարելով թէ հմայեալ կամ տչրա-
հարեալ իցէ կով իւր, որոնեաց և ե-
գիտ իւր զմայ մեծ կամ աղօթող ուր
կործէր ունիլ յինքեան զհրաշք զը-
սանելոյ գիտելին պատճառ՝ որպէս
և զխարատումն չարեայն: Ուստի ե-
կեալ Խարա խնդրեաց զձու բողի,
զձաղ հաւու, և կապար կարծիք, զար-
ցանեալ 'ի վերայ՝ ընդ և հաւու ըղ-
ձուն, և իման միտոյ, 'ի հարկի դա-
ղօթան մաճախով: Լաւա առեալ Ըղ

խնդան վշեաց ընդ այն, և լցեալ 'ի
միջ Խարա կաթմէ՝ ետ զայն ցտեղ կաթմէ
և տաւց, 'ի տար գրաց 'ի դրամա դա-
ցեաց, և 'ի վայր հասեաւ. ուր ուրեք
կացցէ կաթմէ և ոչ հեղանիցի, ոտէ,
այն և աչքաճար կամ հմայիչ կովու-
քո: " Կաթմէ ընդ երկար մնալով 'ի
խճեպի ձուոյն՝ մախարդեալ թանձա-
րացաւ մինչ հաս փորձին 'ի տուն տա-
նաւու աւուք, և իբրեւ ոչ թափե-
ցաւ 'ի խնարհ 'ի կարել խճեպին՝
համարեցաւ ողորմելին՝ զու վհուկ
և չարախնայ կախմէ:

Թեպէտեւ ընդ դարս սղխար-
հի ոկեալ, և յամին աւրեք յամի-
նայն իմաստնոց արհամարհեցաւ. այս
գիւրահաւանական մտախաղաղաւ-
թիւն, տակոյն և այնպէս՝ մեծ խն-
համարեցաւք եթէ սր յանձնաւ-
նուցու միկնել միջ զսկզբնաւ իթ
վարկածոյ տյարիկ, որ այսբան 'ի
խոր արմատացաւ 'ի միտ աղբաց,
Հայեցիւք երեքին բերց Գարպտոց
բարացոյցանել զմարդիկ, որպէս և
Երուանդոյ Արշակունց մերոյ՝ ըստ
Խախտարանոյն, ըստ հմայիչ դժնեոյ
գողանիմն և հայեցուածով վնասել
զմարդիկ, վնաս որոյ ընդ սղխմաւ ա-
չարմայն ամօրութիւն ունել սղա-
սաւարայն արքունի վնաս երձաքա-
րեայս ունել ընդ գէմ՝ Երուանդոյ,
և 'ի հայեցուածոյն գժնեւթնեկ որոյ
թիւ որձաքար վնասայ, տակաւին
անհատկանայի մեան, Խախտարանին հա-
մարի դայս կամ սուտ և առապիլ, և
կամ գիտական դորութիւն: Որն և
իցէ, տակաւին ցանկալի լիցի միջ զը-
սայգն գիտել: զի թէ չար աչօք ա-
մէն կով 'ի կաթմանէ ցամաքեայի, ա-
մէն բարի աչօք մերովք ոչ կարեմք
անուցանել՝ զէթ զմի աղոյ:

ՕՍԿԵՆԱՍՏԱՆ

Այս Երախտագէտ սրտիւ մատուցանեմք զանկէզժ շնորհակալութիւն մեր՝ Կերապատիւ Սնկերու թեան Սիւնեաց ե յարդոյ Պարոն Պ. Եւսեայ Պ. Պարտապարեան, որ ի միջոյ կարեաց ե կարստունց ի մասին հրկեղութե քաղաքի իւրեանց՝ դեռ եւ բարեհաճիցան բաժանորդ լինել Մշակութիւն մերոյ : Բնականութե թիւ ալլ կողմանց Երաք մեր՝ օրինակացն հեռեկանցին :

— Փարկու. մեր Մշակութե թղթալիցն բէն մէկն հեռեկալ յողուած կգրէ :

« Հայոցդի ուսումնասէր երիտասարդաց Երախտոյ զանազան քաղաքներ յաճախելիս նաւաջին յայս կարեօտ մեղ կամոյ կամոյ ազգիս յառաջ դնալուն, այլ 'նոցա' ուսմամբ ե գիտութեամբ կամարուհալութե զարգարեալ իրենց Հայրենիք դառնալ ճշմարիտ յայս է՝ ասկեք թէ, չենք սելաօլիս : Հիմակահիմայ միայն Պարկու մէջ 20ի չափ Հայ երեսասարդկոյ, սրանցմէ օմանք գիտութեանց, ե ասանք արուեստից վրայօր կըպարագին մեծ եռանդեամբ : Բնոց շատն կամ գրեթէ բոլորն Կոստանդնուպոլսեցի Հայրենակից պարսններ են : Բայցմ միայն երկու գիտնական երեսասարդաց վրայօր կիտիմ, որոնք այս օրերս իւրեանց գիտութեանց ու արհեստ լմնցնելով, ե ինչ հանուր քննութիւն անցնելէն ետե' (ինչպէս որ ասած Հաստատութեան գիւրի ընկն ալ (տիփիոմ կցուցանեն) իրենց Հայրենիք կըգտնան, բաց առ գիտութեանցն : Երախտութե ու քօղութեամբ վարդ արեալք : Բայ

Հայրենասէր յարգի պարսններուն անուամբ են Պարկու Մշակութեան, ու Պարկու Սիւնեացեան, որոնք գրեթէ Հինգ տարուց ի վեր երկրօրդարձութեան Կոստանդնու օգտակար գիտութեան վրայօր մեծ աշխատութե կարգադրեն Հաւակաւոր մայրաքաղաքին մէջ : Երկուքն եւ տեղաբանութեան, Հանքարանութեան ե յոցա վերաբերեալ գիտութեանց շատ վարժեն, ե այն ազգասիրութեան բոցով արմ վառեալ են : Երկուքն մեծ ծառայութեանց կարեն անել ազգիս : Հաւանական է որ այս յաջողակ բազմացնեցոք իննն ազգիս Երեւելիներն : Պարսն Մշակութե Հիմակ ճօնաօրդարութե պիտի տան յ'Անգլիա ե Պէլճիդա, իսկ օրերն Սիւնեացեան յիւր Հայրենիս ի Կոստանդնուպոլիս դարձաւ :

Չեմ կրնար հիմակ լռել ու չորդարել մեր ազգի երեսասարգներն որ սոցա գեղեցիկ օրինակին հեռեկն, չալակն որ ասանքն օրիշ օրերէ երկրադարձութե օրերի, այլ անանք որ մեր 'նորանց սովորեցածն նորէն մինք օրիշնք, ու հոյ ասանք վերաօրն հարստացնելու զՀայաստան երկրագործական աշխատութիւնն ըրով » :

— Երկրալի է մեղ ծանուցանել Հաստատութեան թէ այս օրերս Սիւնեացեան Կոստանդնուպոլսեցի Հայրենի լրախույթ մի ոլիտի Հրատարակութիւնալ մայրաքաղաքին մէջ, որուն բարե յաջողութեան ե յառաջագործութեան կըբարեմարտութե մտերիմ արտալ : Բանդի ինչպէս որ շատ անգամ տալիս անեցանք ասելու, ազգի մէջ օրքան աւելի օրդիս Հրատարակութիւն, այնքան նոյն տղիս յարգ ե պատիւն կ'յաւելանայ ի մասին քաղաքական ե ուսումնասիրական յառաջադիմանց :

տնն երկնի կառք լինի չքնել մի
 ժամ միջոցաւ : Այս յատուկ ա-
 'նուն ունի . որ է Կանկիս Պրէյն : այ-
 սինքն սպառնի հրապարակ, վասն վայ-
 ելչապրութեան : ուր միանգամի տա-
 րիս ձիւնաբաժնի ձիւնը լինին : և
 հանդէս կատարեն : այսը հրապարա-
 կի չիջուպտան կարգ առ կարգ ծառա-
 տունի : և ճանապարհք բայնարձակ
 վասն կառոյ . և ճանապարհք հե-
 տեակաց 'ի ստուերս ծառաց . որոյ
 բարձրութիւն է համոզտի , զորս ոչ
 թողուն բարձրանալ անկարգապէս ,
 այլ հասանին զանկարգ և զբարձր
 ճիւղս : Այսպիսի ծառք համարելի
 են ծաղկի ծառ , որ անուանի ջաթի
 անտառի տերին թթիւնուց , և ունի
 'անանտութիւն այնմ . զայլ և այլ մի
 տեսակ ծառ որ և ջիթի անուանի ,
 սակայն նորա վայտն սինդ . և կարծր
 լինելով , 'իւրեմ լինի նաւաց , և այս-
 պիտի և այլ պէտքս տեսակ ծառք
 բազում դոտնին յանտառս կղզւոյս :
 Պէտքեցիկ օդ և սրտուական բնա-
 կութիւն մեծամեծ Պարսնաց Էւրո-
 պացւոյ են 'ի չքնապատ հրապարա-
 կիս , վասն որոյ համարելի է տեղի
 տնտեսականաց :

Ամենայն ճանապարհք Բթալիոյ դե-
 դեցիկք են : զի յերկուց կողմաց ու-
 նին ծառատունկս , և 'ի տեղիս տե-
 գիս կորմունջս և առուս բացեալ : զի
 յառաջ անձրեաց մաքուր լինին
 ճանապարհքն . սակայն 'ի հին բարոքն
 Բթալիոս աւր են դարձ տառնք վաճա-
 րականաց միտն ոչ զոն այնքան բնա-
 կիւք Ալբուպուցւոյ , և ոչ ըստ այսմ
 բարեյարդար են ոնցք փայտաց . զի
 յառաջ անձրեաց լճանս ջուրք և
 մոտնեն ընդ տունս , և մարդիկ մո-
 կուկաւ գնան ընդ ջուր փողոցացն .
 և որովհետեւ օդն ևս աղակտնեալ է

քաղաքին Բթալիոյ՝ վասն խիստ
 խիտ բազմութեան Զինեացւոյ և
 Սալայեացւոյ , որք անմաքուր են , և
 սիրեն կալ յաղաղութն տեղւոյ ,
 ուստի և հարկաւ հետեւի ապականու-
 թիւն օդոյ . զայսմանէ ամանք զոն-
 ուանակուելիւն քաղաքին Բթա-
 վիս մեկնեն այսպէս : Պէտք ևս ,
 որ է ասել՝ վասնթոր օդ : Սակայն
 ոչ միտրինակ է օդն , այլ բազում
 այլայլութիւն կայ . քանզի 18 միոն
 հեռի 'ի Բթալիոյ՝ տեղի մի է լեռնոյ-
 ին , աւր բնակի ընդհանուր կոտա-
 վարին (Կովքնորն) այնքան սառ-
 նութիւն և ցրտութիւն ունի տակն ,
 անդ , զի կորոտին ջերմանալ 'ի հօր .
 և որովհետեւ դիրք կղզւոյս երկար
 է յարեւելց յարեւմուտս և լեռնոյ-
 ին 'ի տեղիս տեղիս , վասն որոյ
 հարկաւ պարտ է լինիլ օդոյն գա-
 նաղան :

Բթալիոս է 'ի ներքոյ աստիճանի
 բայնութեան վեց տա հարաւ , իսկ
 երկայնութիւն 1 միլիոն օկիդէն դնե-
 լով 106 : Եւրոպէն 'ի ջերմաչա-
 փի հասանէր 'ի 78 տառիճանէ մինչ
 ց84 , որովհետեւ տակաւին համարե-
 լի է առ 'նոսա իբրեւ եղանակ աշնան .
 զի կանաչութիւն անպակաս է : ուր
 վասն միջոյ միջոց անձրիս կըլնի , վասն
 որոյ ոչ այնքան սառնախառն լինի
 ջերմութիւն : Բեպէտ 'ի ժամ տրե-
 աւ ոչ լինի հետեակ գիւղ . և այս
 ըստ մեծի մասին ըստ սոփարոս Է Էւ-
 րոպացւոյ , զի ամբ Կամբրելի է հե-
 տեակ զիսլ ապիտակ մարդոյ . վա-
 սնն այսը պատճառի Զարգոյ Աղոյն
 դերկաւ երկնի կռուս առաքեաց առ
 միւզ զի և թէ յայցելութիւն 'ի տունս
 Պարսնաց , և և թէ 'ի ճեմէ , կառք
 չքնացուք : Զամենայն շարաթի կիւք որ
 գնացաք 'ի ճեմէ , երկարքն ոնգոր

նն և ոչ կտրին ձգել զկառս , եթէ վե-
ցին 'ի նմա շարս մարդ , թէպէտ զան
և զգրուոր ահիւրարանաց երկաթք
եկեալ յԱբարիոյ , ոսկայն յոյժ
թանդաւ ինք նն , ունէր Աղայնդայսյի-
սի երկաթքս վասն իւրոց կառացն , և
երկաթքն ոչ են երկաթակեաց . և
այս սրպէս կարծեմս , վասն անպայտ
յինելոյ նոցա :

Յաւնիւր 6 , 'Օնսնդ և Ասա-
ռաճայայտնութիւն Տեառն , քաճա-
նայն պատարագիւ էր , և թողին ըս-
Պրորհնէ և զմկտուռն կարդն յերե-
կցեան , զի ոյսպէս օմպրութիւն արարե-
նա , Քարող տաւաք վասն ճննդեան
միայն , և յերեկոյնն վասն մկտու-
թեան , Այիւր . Ասան հիւանդութեան
քաճանայն ' պատարագիւցի առանց
ինչ բար տարյ ուժնք . զի ջանայն
ոչ թողաւ զմարդէսն տանց պա-
տարայ ի յաւուր կերակէի . բայց ոչ
զան կանուխ յերկեղեցին . երանելի
համարէի , և թէ դասնէին 'ի սկիբան
պատարագին , միայն Աղայն և իւրա-
յինքն նախ քան զպատարագն գտանե-
ին յԱրկեղեցւոյ , վասն որոյ հարկ
համարեաց յիշատակել . զի քրիս-
տոնայ ոք եթէ առանց ինչ բանու-
որ պատճառի ոչ ջանացէ ստանել
զպատարագն ջերմն քանդութեամբ ,
յաւաքս կիրակելոյ , այնպիսին թոյլ է
և միզի , զի համարի նա արհամարհել
զխորհուրդ փրկութեան իւրոյ :

Յաւնիւր 19 , Հաճութեամբ Աղայ-
ն գնացաւ տեսնել զերկառ տեղիս ,
յորոց մինն էր տունն աւերուե-
լանդոցոց , որ յօտկապէս կարգադ-
րուել և տէպէս զարմանայեաք , քան
զի ամենայն լուսնիք ' որք գտանին
յերկրի , բարձրաւետ հնարիւք իւ-
րե կենդանի պահէին , փրկուքն ,
դոյնն , տէքն . և ամենայն սրտազայք

'նոցա ցոյցանէին անկերի , և այս
լաղուժ տեսաի , որոց ոչ ահաւնն
յայանն էր մեղ . և ոչ լուեալ էաք
պարտն պէտպէս թաշտնս զայ մեծ և
փոքր . նոյնպէս ծովային ստորեայք ,
իւնցդեանն , ժամանք , ամանք , ծաւք
ծովայինք քարայեալք , Աստանոր
տաւաւել էր տեսնին ծովային ստորեից
քան 'ի տունն Ամերիկացոյն , որք տե-
տաք 'ի Սինկափաւս . այնպէս զանազան
կենդանեաց մօրմիւր յցեայ . բայց իւր-
բն կենդանի կանդուն , որպէս տեղի
ինձ , կառու վայրենի , բէշի մէկը .
խոյ վայրենի , արջ , կրկայ մեծադոյն ,
Չլլիկան յոյժ մեծ , և կոկորդիլոս
մի ' սրոյ տեսքն տէպէի . զի երկայ-
նութիւն նորա վից կանդուն . և բարձ-
րութիւն և բայնութիւն մին , բն-
րանաբայ կայ . ընդ որ կարէ մտա-
նել պատանեակ մի , նոյն տէպէս օձ մի
եթմն կանդուն երկարաւք և ըստ այսմ
նա և հաստութիւն նորա . Օտնու-
զան օսկերք զիսոյ մարդկան . հին
գրամբ , հանգային քարինք , եղջիւրք
կոնց աւելի քան զմարդաւաք , իսկ
ձկան օսկր մի իրբն երկու մարդաւաք
երկայն . և երկու օսկրոյձ օսկերք կամ
կմօխք մարդ կան առանց մայր կանգնել
կրկաթեայ կապք , և այլ սկիւղ , որ
մանայի տեսալանք , որոս ժողովեալ
են 'ի տեա . միք որվհեաւ զառաջինն
էր որ տեսաք , վասն որոյ և առաւել
հիտնայի եղև վասն միք , Հաւանք

ՏԱՆԵՑԻՆԻՈՒՐ

ԾՆՈՒՆԻ

Տեկին Գ . Ծ . Արքաք ծնաւ . ու տար , Թ. աւ-
րոյ 23 :

Տեկին Զ . Տեք Պարտապի ծնաւ . ու տար , Թ. աւ-
րոյ 23 :

Տեկին Ը . Յովնան Մովսէս ծնաւ . Իււար , Զ. աւ-
րոյ 28 :

ՏՊԵՐԱՆԻԱՐԱՏԱՆԱՆ ԲՆԵՐԻՆԵՐԵՐԸ
Ս . Պ . Թաղեալեանն Սեպտեմբ